

TEMSİLCİLİKLERİMİZDEN...

MALATYA TEKEL DİRENİŞİ

Malatya Tekel fabrikasının özelleştirme politikalarının bir sonucu olarak kapatılma işlemi Tek iş gıda sendikasının öncülüğünde çalışan emekçilerin onurlu mücadelesine, Malatya'daki sivil toplum örgütleri,emek platformu ile halkın duyarlılığı ile fabrikanın kapanma işlemi durduruldu.

Malatya şehrimizin temel simgesi olan Tekel Fabrikasının şehir ekonomisine katkısı yadsınmayacak kadar fazladır. Devletin 600 personelin

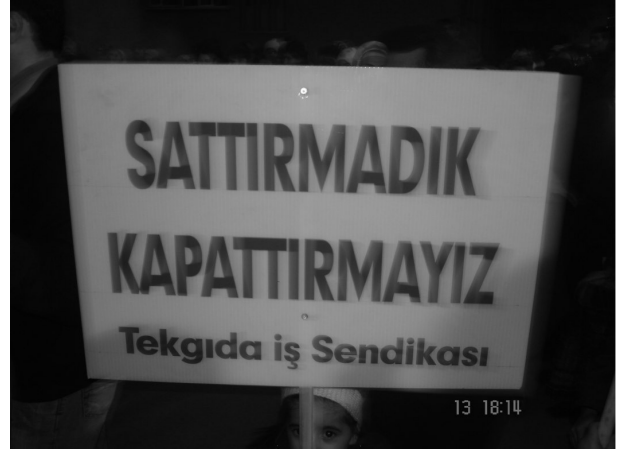

çalıştığı bu fabrikayı kapatmakla sosyal devlet olma ilkesini zedelemiş olacaktı. Emekçilerin bu davada haklı,onurlu, seviyeli örgütlü davranışları sonucunda 600 personelin sosyal yapılarının bozulması engellenerek aynı zamanda devletin sosyal olma ilkesi de ayakta tutulmuştur.

Onurlu mücadelenin sonucunda fabrika çalışanları işlerine geri dönmeleri sağlanmıştır.

Fabrikada şu anda makinelerin bakım işlemleri yapılmaktadır. Üretime yakın bir zamanda

başlanılacaktır.

Elektrik Mühendisler Odası Malatya il temsilciliği yönetimi olarak bu konuda Tek İş Sendikası başkanı Bşk. Servet BUDAK ziyaret edilerek haklı mücadelelerinin yanında olduğumuzu bu konuda duyarlılığımızın devamının gerekliliği anlatıldı.

Küreselleşmenin gün geçtikçe dünya insanına olan negatif yansımalarını daha sık his etmeye başlanılmıştır. Özelleştirme politikaların gün geçtikçe çalışanlarımızın işsiz kalmalarına, çalışanlarımızın ise özlük haklarında kısıtlamalara gidilmektedir. Bu çarpık kapitalist

düzen ile mücadele temelinin örgütlü toplum olma gerekliliği Tekel direnişi ile bir daha anlaşılmıştır.

A.Vahap ÖZVURMAZ
Malatya İl Temsilcisi

VAN İLİ ELEKTRİK ENERJİSİ RAPORU

Teknolojik gelişmelerin günlük yaşama yansması nedeniyle günümüzde elektrik enerjisi yaşamın ayrılmaz parçası haline gelmiştir.Ülkelerin gelişmişlik göstergelerinden biride kişi başına düşen elektrik enerjisi tüketimidir.Ülkemizde de aynı gelişmeler yaşanmış ve bu gelişmeler yeterli olmasa da elektrik üretimine süreklilik kazandırmış, vazgeçilmez kılmıştır.Elektrik enerjisi diğer sanayii ürünlerinden farklı olarak gereksinim duyulduğu yerde ve anda gerekli miktarda üretilmek ve tüketilmek zorundadır.

Elektrik enerjisinin sürekliliğini sağlamak için üretim,iletim,dağıtım ve tüketim gibi dört ana unsuru sektörde merkezi planlama diğer sektörlerle göre

çok daha önemli olmaktadır. Böyle bir planlama için ülkenin sahip olduğu birincil kaynakların tespiti, yıllara göre tüketim talebinin doğru tespiti, tüketim talebine göre öncelikle ulusal kaynaklara dayalı tesislerin kurulması ve enerji dağıtımının planlanması gerekmektedir.

Enerji günümüz dünyasında çevre bilinci ile birlikte ele alınarak tüm insanların refahı için kullanılmalı ve ulusal çıkarları öne alan yaklaşımlarla politikalar yapılmalıdır.

Uzun yıllardan beri ihmal edilen, halen elektriksiz yerleşim alanları bulunan ilimiz ve çevresinde son yıllarda elektrikte voltaj düşüklüğü – sık sık kesintileri mevcuttur. Yaşanan ve yaşanmakta devam eden ulusal elektrik sisteminin enerji darboğazı ve gerilim düşüklükleri ilimizde özellikle kış aylarında hat safhaya çıkmaktadır.

Van'daki Elektrik Enerjisi sorununun üç ana sebebi vardır bunları çözümleriyle beraber incelediğimizde;

1-İletim;Keban Hidroelektrik Santralinden Tatvan-Van ve Erciş-Van İstikametlerinde Van'ı besleyen 154 KV.Enerji Nakil Hattı;Bu hattın işletmesi tamamıyla TEİAŞ'a ait tir.Bu hat eski bir hat ve Van'ın güç talebini karşılayamamaktadır. Bazen 130 KV'a kadar düşmektedir.Bu düşüş direk evimizde kullandığımız elektrikle yansımaktadır.

Van'ın enerji talebi karşılanmadığı için; 2 adet mobil santral kuruldu (2*20)40 MW gücünde şu anda bilgilere göre bir tanesi %50 oranında çalışmaktadır(10 MW lık güç kullanılmaktadır.) Önceden mevcut olan; Zernek Barajı Hidroelektrik santralı(3 MW) düşük üretimiyle kısmen Gürpınar civarını beslemektedir.

Engil Barajı Hidroelektrik santralı Van Elektrik Enerjisi sitemine paralel olarak girmektedir.

İran'dan alınan ve yine sisteme paralel verilen bir enerji mevcuttur.Bu saydığımız Mobil santral ve İran'dan alınan enerji devreye alındıktan sonra gerilim değerinde kısmen düzelme sağlandı. Engil ve Zernek Hidroelektrik Santralleri küçük çapta olduklarından maliyetleri daha yüksektir.

Mobil santrallerin maliyeti yüksek

İran'dan alınan Elektrik enerjisinin maliyeti yüksek Bu durum ülke ekonomisi açısından kayıptır.

Çözüm; Van'ı besleyen 154 KV lük Enerji İletim hattının mutlak suretle 380 KV'a dönüştürülmesi gerekiyor.Aynı zamanda eskimiş Enerji iletim hattı da yenilenmiş olur.Uzun süreden beri gündemde olan bu hat değişikliği şu ana kadar gerçekleştirilemedi.

2- Dağıtım;Van Şehir şebekesi 1970'lerde yapılan proje dahilinde devam etmektedir. Talep bu proje dahilinde sağlanmaktadır.

1970'ten bu yana Van1, Van2; Van3 adları altında projeler kapsama alındı.Bunlar mevcut sisteme entegre edildi.

Van1; Bu proje 2001 yılında bitti ;Karşıyaka ,Hacıbekir,Erek,İstasyon Mahallerini kapsamaktaydı.Bir kısım yerleşim birimlerine yeni elektrik verildi,bir kısmında ise tadilat yapıldı.

Van2; Bu projeye 2003 te başlandı.Devam etmektedir..Eminpaşa,İskele, civarlarını kapsamaktadır.Bundaki çalışma şekli Van1 de olduğu gibidir.

Van3; Tamamıyla Enerji dağıtım hatlarının yeraltına alınması çalışmasıdır.Bu proje dahilinde Cumhuriyet caddesi bitti.İskele ,Kazımkarabekir, Zubeyde Hanım,2 Nisan Caddelerinde çalışma 2005 yılının sonunda başlaması düşünülmekte idi.

Bunlar şimdiye kadar yapılan ve yapılacak çalışmalardır.Ancak bunlar yetmemektedir. Proje hazırlama dönemindeki nüfus Yüz binlerin altında olmasına rağmen şu an Van'ın nüfusu Dört yüz binin üzerindedir.

Bu proje hazırlandığında standart nüfus artışı istatistiklerine göre yapılmıştı,oysa Van büyük bir oranda göç aldı,bu göç haliyle projenin ömrünü yüzde %40 oranında azalttı.

Proje 20 yıl için tasarlanmıştı bu proje ömrünü 12 yılda tamamlamış oldu. Bu kadar süre geçmesine rağmen genel bir proje ve çalışma yapılmamıştır.

Van1, Van2 projelerinin hayata geçirilmesi sonucunda 1990-1998 yılları arasındaki Voltaj düşüklüğü sıkıntıları kısmen giderilmiş oldu.

Ancak Hatların eski oluşu genel anlamda bir projelendirme ve çalışmanın yapılmaması nedeniyle sıkıntılar devam etmektedir.

Çözüm ;Enerji dağıtımı açısında yeniden Şehir geneli için;Genel bir projenin yapılması gerekmektedir.

Yapılması düşünülen bazı önemli projelere başlamadan önce ön verileri çok önemlidir.Bunlar doğal şartlarda uygulanacak verilerdir.

a) Şehir imar planı(Ada parsel bazında yerleşim yerinin kullanım amacı ve yapılanma şekli) Bu veriler ciddi anlamda kalıcı veriler olmalıdır.Örneğin yapılan imar planı genelde tadilat görmektedir.Mümkün olduğu kadar zorunlu olmadıkça tadilat yapılmamalıdır.İmar planı dışında yapılanmalar olduğunda her yönüyle kent etkilenmektedir.Örneğin İmar planına göre 2 katlı olan bir parsel 5 kata çevrildiğinde buna göre o parselin talepleri de 5 kat artar (Elektrik, Telefon, Ulaşım, Kanalizasyon, Sağlık, Eğitim,Güvenlik gibi)

Örneğin normal bir dairenin Enerji Talebi 7,5 KWh tır. İmar planında tek kata müsadeli ve bir daire yapılabilir bir arsaya 5 katlı daire yapıldığında talep 37,5 KWh'a çıkmaktadır.Bu sayı arttıkça Elektrik Enerjisi tesis ve sistemi de yetersiz olmaya başlar,

İmar planını çok net ve ilerde az tadilat yapılmak üzere Belediye tarafında Enerji kurumuna teslim edilmeli ve Bütün hesaplar bu imar planı dahilinde yapılmalı Bu tür projelerde doğal nüfus artışına göre 20 yıl süre için planlanır.

Ayrıca rastgele yapılanmalardan vaz geçilmelidir.

b) Bu proje yapıldığında mutlaka Şehir şebekesi projelendirme şartlarını yerine getirilmesi gerekmektedir.Ada parsel bazında Sanayi,eğitim,kültür gibi etkenler göz önünde bulundurulmalı.Bu proje 20 yıllık doğal artışın üzerinde planlanmalı, çünkü Ülkenin ekonomik şartlarından dolayı bu planlama fırsatı her zaman mümkün olmayabilir.Bunun çok iyi değerlendirilmesi gerekmektedir.

Burada her kurum üzerine düşen görevi yerine getirilmelidir.

3-Kayıp-Kaçak;Dağıtım şebekesinin eski oluşu şebeke kayıplarını büyük oranda arttırmaktadır.Ayrıca Göç nedeniyle artan kayıp-kaçak kullanım oranları yüksektir.Ancak açıklanan kayıp+kaçak rakamlarından ne kadarının hat kayıpları olduğu ise bilinmemektedir.

Bu tür etkenler ilgililerin görevlerine müdahalesi sonucu Tesis yetersizliği ve eleman yetersi-

zliği yaşamda çok önemli yeri olan Elektrik enerjisinin sıkıntılar getirmektedir.

Van şehir merkezinde mutlaka bir hafta içinde birkaç defa elektrik kesilmektedir.Köylerde her gün bazende bu kesinti ortalama 1,5 –2 günü bulmaktadır.Bu tür aksamlar oldukça yaşanmaktadır .

İlimizde ani göçlerden dolayı çarpık bir yapılaşma oluşmuştur.Bu çarpık yapılaşmanın yanında TEDAŞ burdaki yetkileri dahilinde Elektrik vermeye çalışmıştır.Yapılan projeler ve uygulamalarda bu ani durumlar karşısında yetersiz kalmıştır.Türkiye standartları tek faz için 220 volt Şehir şebekemiz incelendiğinde bazı kesimlerde tek faz elektrik yaklaşık 180 voltlara kadar düşmektedir.

Türkiye'de illerin kişi başına düşen elektrik tüketimlerine bakıldığında sondan dördüncü sıradadır. En az elektrik tüketen illerdendir.2001 yılında ki verilere göre Van kişi başına tüketilen elektrik enerjisi 369 KWh/kişi dir, 2003 yılındaki verilerde bu rakamın 330 KWh/kişi olarak tespit edilmiştir.Konunun başında Teknolojik gelişmenin tüketilen elektrik enerjisi işe doğru orantılı olduğunu söylemiştik.Şu anlam çıkıyor Van ilinde Sanayi v.b.dallarda gerileme olmuştur.

Çözüm; Kayıpları engellemenin yolu Şehir şebekesi genelinde yapılacak projenin hayata geçirilmesi,

Tüketicilerin mutlaka bilinçlendirilmesi gerekmektedir. Bir birim veya şahsın enerji talebi söz konusu olduğunda şu yolları takip etmelidir.

a) Belediye ve Tapu dairesi ile ilgili net bilgilerini aldıktan sonra Elektrik projesi için ilgili proje muellifine gitmeli taleplerini net olarak anlatmalı ,Elektrik Projesinden önce Mimari projeye sahip olmalı,proje ile ilgili teknik anlamdaki bürokrasi işlemlerini bitirmeli,

b) Proje uygulama zamanında ustayı ve kullanacağı malzemeyi iyi seçmeli,Bunların hepsini vatandaş bilmeye bilir bununla ilgili birimler vardır.Örneğin Van da Elektrik Mühendisleri Odası Temsilciliği vardır.Bu tür talepler geldiğinde tarafımızda kesinlikle karşılanmaktadır.Yapılarda proje dışında yapılan işler mutlaka enerji sistemini etkilemektedir.Özellikle kablo kesitleri projeye göre seçilmeli,yanlış seçimler enerji kaybına sebep olmaktadır.